Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények tevékenységéről és felügyeletéről

(COM(2014) 167 final – 2014/0091 (COD))

(2014/C 451/18)

Előadó: **Krzysztof PATER**

Társelőadó: **Petru Sorin DANDEA**

2014. április 14-én az Európai Parlament és 2014. június 12-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények tevékenységéről és felügyeletéről (átdolgozás)

COM(2014) 167 final – 2014/0091 (COD).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció 2014. június 20-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2014. július 9-én és 10-én tartott, 500. plenáris ülésén (a július 10-i ülésnapon) egyhangúlag elfogadta az alábbi véleményt.

1. **Következtetések és ajánlások**

1.1 Mivel az uniós tagállamok nyugdíjrendszereinek keretében erőteljesebben és gyorsabban fejlődő foglalkoztatói nyugellátásra van szükség, az EGSZB támogatja a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményekről szóló európai bizottsági javaslatban szereplő ajánlások többségét.

1.2 Az EGSZB megelégedéssel fogadja, hogy „A megfelelő, biztonságos és fenntartható európai nyugdíjak menetrendje” című fehér könyvhöz ([1]) kidolgozott véleményében szereplő megállapítások jórészt visszhangra találtak az európai bizottsági javaslatban ([2]).

1.3 Mivel újabb – kollektív és egyéni – nyugdíj-megtakarítási formákat kell kidolgozni, különösen az állami nyugdíjrendszerekből érkező juttatások várható csökkentésének összefüggésében, az EGSZB kiemeli, hogy a foglalkoztatói nyugdíjkonstrukciók, melyek a szociális partnerek megállapodásának eredményeként jönnek létre, nagyon fontos szerepet játszhatnak abban, hogy a munkavállalók számára kiegészítő nyugdíjat lehessen biztosítani.

1.4 Az EGSZB ugyanakkor tartózkodását fejezi ki az irányelvtervezet egyes rendelkezéseivel kapcsolatban.

1.4.1 Az EGSZB nem ért egyet azzal, hogy a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményeket pusztán pénzpiaci intézményekként kezelik, anélkül, hogy ténylegesen elismernék és méltányolnák sajátos körülményeiket. E nyugdíjszolgáltatók fontos társadalmi szerepet töltenek be. Nagymértékben felelősek a foglalkoztatói nyugellátásért, és nélkülözhetetlen kiegészítői lettek az állami nyugdíjrendszereknek. A javasolt irányelvnek figyelembe kell vennie a szociális partnerek kulcsfontosságú szerepét a programok kialakításában és irányításában, illetve a nemzeti társadalombiztosítási és munkajogi szabályok fontos szerepét a tevékenységeik alapjául szolgáló elvek meghatározásában.

1.4.2 Az Európai Bizottság által kitűzött célok eléréséhez nem tanácsos a „one size fits all” megközelítést, azaz egyenmegoldást alkalmazni, mivel az uniós tagállamok nyugdíjrendszerei és az egyes foglalkoztatói nyugdíjkonstrukciók számos alapvető szempont tekintetében különböznek egymástól, ami jelentősen befolyásolja azt, hogy milyen eltérések mutatkoznak az ilyen rendszerek tagjainak és ellátottjainak státuszában, jogosultságában és elvárásaiban. Az EGSZB bírálja például azt az elképzelést, hogy az egész Európai Unióban egységes típusú tájékoztatót küldjenek ki a foglalkoztatói nyugdíjkonstrukciók tagjainak. Úgy véli ugyanis, hogy mivel igen sokféle konstrukció létezik, nem lehet olyan formanyomtatványt készíteni, amelyik önmagában képes minden tagnak és ellátottnak a számára legszükségesebb és legmegfelelőbb tájékoztatást biztosítani.

([1]) COM(2012) 55 final.

([2]) Ebben a véleményben (HL C 299/21., 2012.10.4., 115. o.) az EGSZB többek között felhívta a figyelmet arra, hogy „nemcsak a nyugdíjalapok határokon átnyúló tevékenységeivel és a munkavállalók mobilitásával összefüggő szempontokat kell tekintetbe venni, hanem a nyugdíjtestületek felügyeletével, az adminisztratív költségekkel, valamint a fogyasztók tájékoztatásával és védelmével kapcsolatos kérdéseket is.”

1.4.2.1 Az EGSZB kiemeli, hogy a foglakoztatói nyugdíjkonstrukciók messzemenő egységesítése költségesnek bizonyulhat, és a gyakorlatban az (EGSZB által elvárt) továbbfejlődés helyett inkább e konstrukciók fokozatos eltűnéséhez vezethet.

1.4.3 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a nyugdíjrendszerek – köztük a foglalkoztatói konstrukciók – működésének átfogó célja az, hogy ellátottjaik számára megfelelő és stabil juttatásról gondoskodjanak. A tőkepiacok és ezen belül a hosszú távú befektetések támogatását csak másodrendű célkitűzésként szabad mérlegelni, ha nem sérti a rendszerek tagjainak és ellátottjainak érdekeit. Az EGSZB támogatja ugyan azt a lehetőséget, hogy a nyugellátást szolgáltató intézmények jelentősebb befektetői szerepet vállaljanak „hosszú távú befektetési profilú eszközökben", de határozottan ellenzi azt az európai bizottsági javaslatot, amely szerint *a tagállamok nem akadályozhatják az intézményeket abban, hogy befektessenek „olyan (...) eszközökbe, amelyeket nem szabályozott piacokon, multilaterális kereskedési rendszerben vagy szervezett kereskedési rendszerben értékesítenek"*. A konstrukció tagjainak és ellátottjainak pénzügyi biztonságához alapvetően fontos feltétel egyfelől a konstrukcióhoz tartozó eszközök folyamatos, objektív értékelésének lehetősége, másfelől a hozzáférés megbízható és friss információkhoz azon értékpapírok kibocsátójának pénzügyi helyzetéről, amelyekbe az adott nyugdíjrendszer eszközeit fektették. Biztosítani kell azonban azt, hogy a tagállamok a szociális partnerekkel történő egyeztetés után szabadon eldönthessék, hogy vezetnek-e be korlátozást ezen a téren, vagy nem.

1.4.4 A fenti aggályokat és az EGSZB-nek az irányelvjavaslattal kapcsolatos egyéb észrevételeit a vélemény további fejezeteiben ismertetjük részletesen.

2. **Az Európai Bizottság javaslata**

2.1 Az európai bizottsági javaslat a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények tevékenységéről és felügyeletéről szóló, 2005 óta hatályos 2003/41/EK irányelv ([3]) átdolgozott változata. A javaslat egyfelől módosítja a hatályos irányelvet, másfelől kodifikálja annak változatlanul hagyott rendelkezéseit.

2.2 Ahogy az Európai Bizottság megállapítja, a javaslat általános célkitűzése a foglalkoztatói nyugdíj célú megtakarítások fejlesztésének megkönnyítése. Az Európai Bizottság négy konkrét célt is kitűz:

— a határokon átnyúló foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények előtt álló prudenciális akadályok megszüntetése,

— hatékony irányítás és kockázatkezelés biztosítása;

— egyértelmű és releváns információk biztosítása a tagok és ellátottak számára;

— annak biztosítása, hogy a felügyeletet ellátók rendelkezzenek a szükséges eszközökkel a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények hatékony felügyeletéhez.

2.3 Az európai bizottsági javaslatot 2014. március 27-én tették közzé az európai gazdaság hosszú távú finanszírozásának biztosítását szolgáló intézkedéscsomag részeként. A javaslat az indokolásban több alkalommal kiemeli a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények kapacitásának szükséges megerősítését annak érdekében, hogy hosszú távú gazdasági profilú eszközökbe fektethessenek.

2.4 Javaslata alátámasztásaképpen az Európai Bizottság kiemeli többek között, hogy ha az Európai Uniónak nem sikerül naprakész uniós szabályozási keretet biztosítania, akkor fennáll a kockázata annak, hogy a tagállamok egyre inkább eltérő jogi megoldásokat dolgoznak ki, ami akadályozza a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények határokon átnyúló tevékenységét, nem gondoskodik a fogyasztók Unió-szerte magasabb szintű védelméről és nem vezet méretgazdaságosságból adódó megtakarításokhoz. Az Európai Bizottság úgy véli továbbá, hogy a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményekre vonatkozó szilárd szabályozási keret fellendítheti ezek fejlesztését olyan tagállamokban, melyekben jelenleg alig vannak jelen.

2.5 Az Európai Bizottság úgy ítéli meg, hogy az irányelv végrehajtása többletköltségekkel jár majd, melyek tagonként átlagosan mintegy 22 eurót, éves lebontásban pedig tagonként 0,27- 0,80 eurót tesznek majd ki.

([3]) HL L 235., 2003.9.23.

3. **Általános megjegyzések**

3.1 Abból, hogy több tagállamban csökken a nyugdíjrendszerek keretében kifizetett juttatások összege, az következik, hogy a méltányos nyugdíjak biztosításában egyre fontosabb szerepet kapnak a kiegészítő megoldások, melyeket a tagállamok gyakran adókedvezmények révén támogatnak. Különösen fontosak a foglalkoztatói konstrukciók, mivel olyan jellemzőkkel rendelkeznek, melyeket az egyéni nyugdíj célú megtakarítások nem biztosítanak. E konstrukciókat, melyeket egészében vagy jórészt a munkaadók finanszíroznak, az jellemzi, hogy könnyen hozzáférhetőek a munkavállalók számára – még az alacsony jövedelműek számára is –, és a méretgazdaságosság alacsonyabb egységköltségeket eredményez. A konstrukciók a szociális partnerek által elfogadott belső szabályoknak köszönhetően esetenként kiegészítő nyugdíjat is biztosítanak olyan időszakokra is, amikor a munkavállaló nem tud dolgozni (például betegség, szülői szabadság stb. miatt). Egyes konstrukcióknál a szociális partnerek a befektetési stratégia meghatározásakor nemcsak gazdasági, hanem például etikai kritériumokat is alkalmaznak, ily módon népszerűsítve a számukra fontos értékeket a vállalkozók körében. Annak tudatában, hogy a foglalkoztatói nyugdíjkonstrukciók csak az európai uniós polgárok kis része számára biztosítanak kiegészítő nyugdíjat (jelenleg csak néhány tagállamban játszanak fontos szerepet, míg sok másikban ismeretlenek), az EGSZB támogatja a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények fejlesztését célzó kezdeményezést.

3.2 A foglalkoztatói nyugdíjkonstrukciók mind a munkavállalók, mind a konstrukciók finanszírozói, azaz a munkaadók számára előnyösek. A munkavállalók által szerzett nyugdíjjogosultság lényegében a munkáért járó javadalmazás egyik kiegészítő formája. A munkaadók számára e konstrukciók jó eszközök arra, hogy hosszú távú kapcsolatot építsenek ki a munkavállalókkal. Ez általában erősebb munkavállalói elkötelezettséget eredményez a cég tevékenysége mellett, illetve csökkenti a személyzet fluktuációját. Ezért az EGSZB kiemeli, hogy új jogszabályok elfogadása esetén igen körültekintően kell eljárni, nehogy a kapcsolódó pénzügyi vagy adminisztratív terhek csökkentsék a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények vonzerejét.

3.3 Az EGSZB tisztában van vele, hogy az Európai Bizottságnak jelenleg nincsenek olyan eszközei, amelyekkel átfogó és objektív információkat szerezhet a tervezett megoldások költségeiről, így az érdekelt foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények által adott információkra kell támaszkodnia. Az EGSZB emellett sajnálatosnak tartja, hogy a javasolt szabályozás költségeit átlagolták, ráadásul ezek az összköltségek nincsenek tételesen lebontva. Következésképpen nem tudható, hogy az egyes javaslatok milyen költségekkel járhatnak a munkaadók vagy a munkavállalók számára, illetve milyen különbségek jelentkezhetnek az egyes tagállamok között.

3.4 Mivel az irányelvtervezet többletköltséggel járó új kötelezettségeket ró a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményekre, az EGSZB szorgalmazza, hogy az ilyen intézmények működésének kezdetén (legfeljebb 12 hónapig) legyen lehetőség eltérésekre az irányelv rendelkezéseinek alkalmazásától. Ez lehetővé tenné, hogy a finanszírozó úgy hozhasson létre foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményt, hogy ne kelljen az intézmény működésének első napjától kezdve viszonylag magas költségekkel szembesülnie, és később dönthessen arról, akarja-e folytatni „saját" foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményének finanszírozását, vagy inkább kapcsolódik egy már létező ilyen intézményhez. Az EGSZB szerint ez elősegítené, hogy a munkavállalók foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények létrehozása mellett döntsenek.

3.5 Az EGSZB ki szeretné emelni a szociális partnerek alapvetően fontos szerepét a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények létrehozásában és irányításában egyaránt. Az EGSZB szerint meg kell őrizni a szociális partnerek autonómiáját a nyugdíjrendszerekkel kapcsolatos megoldások kidolgozásában. A jogi keretnek csak azokat a minimumszabályokat kell meghatároznia, melyek betartása a konstrukcióért felelős partnerek számára kötelező. Az EGSZB hangsúlyozza továbbá, hogy a foglalkoztatói nyugdíjkonstrukciók sok tagállamban igen szorosan kapcsolódnak a munkajoghoz, a társadalombiztosítási szabályokhoz és a szociális partnerek szerepét meghatározó előírásokhoz. Az EGSZB szerint az előterjesztett javaslat a nyugdíjkonstrukciók létrehozása terén gyakran sokéves tapasztalattal rendelkező szociális partnerek szerepének visszaszorítására törekszik, pedig a javaslattervezet 21. cikkének (2) bekezdése kimondja, hogy „[e]zen irányelv nem sérti a szociális partnerek intézmények irányításában betöltött szerepét". A foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményeket nem szabad pusztán pénzügyi intézményekként kezelni, ahogy ezt a javaslat voltaképpen teszi. Látni kell, hogy olyan intézményekről van szó, melyek a szociális partnerek által aktívan létrehozott és irányított társadalombiztosítási rendszernek is részét képezik. Ezzel összefüggésben az EGSZB megismétli a fehér könyvről szóló véleményében ismertetett álláspontját ([4]).

([4]) Az EGSZB a fehér könyvről szóló véleményben megállapítja, hogy „pártolja a foglalkoztatói tőkefedezeti rendszereket, amelyeket a munkaadók és a munkavállalók képviselői hoznak létre és irányítanak, és arra kéri az Európai Bizottságot, hogy támogassa a szociális partnereket ezzel kapcsolatos adminisztratív kapacitásaik bővítésében".

3.6 Az EGSZB kiemeli, hogy a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények és a konstrukciók tagjai/ellátottjai közötti kapcsolatokat nem szabad úgy kezelni, mint egy pénzügyi intézmény kapcsolatait az ügyfeleivel (fogyasztókkal).

3.7 Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság arra vonatkozó döntését, hogy a foglalkoztatói nyugdíjkonstrukciókhoz nem vezet be olyan megoldásokat, amelyek célja „a Szolvencia II. irányelvvel azonos feltételek fenntartása" ([5]), ami megfelel a fehér könyvről szóló EGSZB-véleményben ([6]) megfogalmazott álláspontnak. Az EGSZB kiemeli, hogy az irányelvtervezetben foglalt rendelkezéseknek a Szolvencia II irányelv rendelkezéseivel való mennyiségi szempontú összehangolása (az eszközértékelés módja, illetve a tőkemennyiség és a kockázati szint közötti szorosabb összefüggés követelménye) a tőkeszükséglet és a működési költségek növekedése, valamint a tőkeelosztás lehetséges zavarai miatt kedvezőtlenül hatna a foglalkoztatói nyugdíjkonstrukciókra.

4. **Részletes megjegyzések**

4.1 *Határokon átnyúló tevékenység*

4.1.1 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények határokon átnyúló tevékenységeire vonatkozóan az irányelvtervezet 12. és 13. cikkében meghatározott szempontok a konstrukciót létrehozó munkaadóknak vagy ezek munkavállalóinak a szükségleteiből kell hogy kiinduljanak és az ő érdekeiket kell hogy szolgálják. Ezért az ilyen tevékenységek végzéséről szóló döntést a konstrukciót létrehozó szociális partnereknek kell meghozniuk.

4.1.2 Az EGSZB üdvözli annak a lehetőségnek a bevezetését, hogy a nyugdíjkonstrukciókat más tagállamokban működő más intézményeknek adják át – a nyugdíjkonstrukciót fogadó intézmény illetékes felügyeleti szervének előzetes engedélyével és a konstrukció tagjainak és ellátottjainak jóváhagyásával.

4.1.3 Az EGSZB támogatja a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények határokon átnyúló tevékenységének megerősítését, és az ágazat lendületes fejlődése érdekében nagyon fontosnak tartja a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények ösztönzését és népszerűsítését azokban a tagállamokban, amelyekben még nincs jelen vagy csak most kezd kiépülni ez a nyugdíjbiztosítási forma.

4.1.4 Az EGSZB szerint annak lehetővé tétele, hogy a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények más uniós tagállamban is befektessenek úgy, hogy ehhez elegendő a székhelyükül szolgáló tagállam jogszabályait teljesíteniük, előremutató lépésnek tekintendő, amely az egész európai piacon megkönnyíti az ilyen intézmények működését.

4.2 *Irányítás és kockázatkezelés*

4.2.1 Az EGSZB támogatja a nagyobb átláthatóságra vonatkozó javaslatot a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményekben kulcsfontosságú feladatköröket ellátó személyek javadalmazása tekintetében, ha az ilyen intézmények irányítására vonatkozó követelményeknél figyelembe veszik a foglalkoztatói nyugellátás strukturális sajátosságait.

4.2.2 Az EGSZB úgy véli, hogy ha az eszközkezelés kiszervezés útján történik, akkor nyilvánosságra kell hozni a javadalmazási szabályokat és azt a kvótát, amelyet az eszközkezelő cég kap, de a szóban forgó cég kiválasztott munkavállalóinak jövedelmét nem kell közzétenni. Az EGSZB bírálja azt a tervet, hogy az átlátható javadalmazási politikára vonatkozó elvet a kiszervezésen alapuló konstrukciókat kezelő cégek munkavállalóira is terjesszék ki. Így jóval nehezebb lesz olyan cégeket találni, melyek elvállalják ezeket a feladatokat, különösen ha egy kisebb nyugdíjkonstrukció eszközeinek kezeléséről van szó.

4.2.3 Az EGSZB üdvözli viszont azokat a javaslatokat, amelyek a nyugdíjkonstrukció-kezelés kiszervezésének további szabályozását és felügyeletét célozzák, de ajánlja, hogy körültekintően határozzák meg azokat a kötelességeket, amelyeket ezeknek a kezelő cégeknek teljesíteniük kell.

([5]) Az Európai Parlament és a Tanács 2009/138/EK irányelve (2009. november 25.) a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról (Szolvencia II), (HL L 335/1., 2009.12.17.).

([6]) A fehér könyvről szóló véleményében az EGSZB kifejti, hogy „komolyan aggódik a munkáltatói nyugdíjrendszerekre vonatkozó javaslatok néhány eleme miatt. Mivel a nyugdíjrendszerek nagymértékben eltérnek az életbiztosítási szolgáltatásoktól, az EGSZB nem támogatja a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményekről szóló irányelv (IORP) felülvizsgálatára vonatkozóan kinyilvánított szándékot, amelynek »célja a Szolvencia II. irányelvvel azonos feltételek fenntartása« lenne, hanem azt ajánlja, hogy a szociális partnerekkel és egyéb érdekelt felekkel folytatott konzultáció után vezessenek be specifikusan kialakított intézkedéseket a nyugdíjalapok vagyonának biztosítására."

4.2.4 Azzal a javaslattal kapcsolatban, hogy határozzanak meg szakmai alkalmassági és üzleti megbízhatósági követelményeket az intézményt ténylegesen irányító vagy egyéb kulcsfontosságú feladatkört betöltő személyekkel szemben, az EGSZB úgy véli, hogy ezeknek az előírásoknak figyelembe kell venniük a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények sajátosságait és a szociális partnereknek az ilyen intézmények irányításában hosszú évek óta betöltött szerepét (például azáltal, hogy a szociális partnerek jogosultak legyenek saját képviselőt jelölni a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmény irányító testületeibe vagy felügyeleti szerveibe). A foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények ugyanis nem jellegzetes pénzügyi intézmények, melyek célja a haszonszerzés, hanem olyan szervezetek, melyek felett a munkaadók és a munkavállalók gyakorolnak ellenőrzést. Ők pedig nyilvánvaló okokból a szervezeti költségek minimalizálásában érdekeltek. Ezért a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények irányításáért felelős személyekkel szembeni alkalmassági követelmények meghatározásakor mindezt figyelembe kell venni, nehogy az előírások az eddiginél jobban korlátozzák a szociális partnerek szerepét a konstrukció irányításában.

4.2.5 Az EGSZB javasolja, hogy az irányításért felelős személyek szakmai alkalmasságának értékelését ne egyes személyekre vonatkozóan, hanem az egész irányító testületre vagy felügyeleti szervre vonatkozóan végezzék el. E javaslat megvalósítását arra lehetne alapozni, hogy a 23. cikkben külön meghatározzák az intézményt irányító vagy az intézményben kulcsfontosságú feladatköröket ellátó személyekkel szembeni követelményeket. Ez a megoldás lehetővé tenné a szociális partnerek folyamatos képviseletét a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények vezetőtestületeiben, egyúttal szigorítaná a követelményeket az ilyen intézmények alapszabály szerinti tevékenységében közvetlenül részt vevő személyekkel szemben.

4.2.6 Az EGSZB kiemeli, hogy a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények irányítására vonatkozó elvárásoknak figyelembe kell venniük a foglalkoztatói nyugdíjak strukturális jellegzetességeit. Ezekben a struktúrákban három kölcsönösen összefüggő szereplővel van dolgunk: munkaadó/finanszírozó, munkavállaló/a konstrukció tagja, valamint a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények. Ez egyfelől – a különböző szereplők általi kölcsönös ellenőrzésnek köszönhetően – biztonságosabb rendszerről gondoskodik, másfelől viszont bonyolultabb helyzetet teremt, mivel a pénzügyi intézményekre vonatkozó jogszabályokat ötvözni kell a munkajogi és társadalombiztosítási rendelkezésekkel, illetve a szociális partnerek közötti együttműködésre vonatkozó szabályokkal az egyes tagállamokban.

4.2.7 Az EGSZB üdvözli, hogy az Európai Bizottság figyelemmel kíséri a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények irányítására vonatkozó előírások szigorításából esetlegesen adódó problémákat, és támogatja azokat a rendelkezéseket, melyek kimondják, hogy a kontrollrendszereknek arányosnak kell lenniük a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények által végzett tevékenységek jellegével, nagyságrendjével és összetettségével (22., 24., 25., 26., 29. cikk).

4.2.8 Az EGSZB szerint a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményeknek elsődlegesen arra kell fektetniük a hangsúlyt, hogy megőrizzék a nyugdíjkonstrukciókban összegyűjtött pénzügyi forrásokat és a megfelelő szintű nyugellátást, amit egy pontosan kiegyensúlyozott befektetési politika segít elő. A hosszú távú befektetések támogatása nem homályosíthatja el a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények legfontosabb célját, azaz a tagok pénzeszközökkel való ellátását idős korukban. A konstrukciók eszközeinek biztonságos befektetéséhez feltételként kell szabni azt, hogy gyakran és objektív módon értékelni lehessen ezeket az eszközöket, és hozzá lehessen férni a befektetés tárgyát képező értékpapírok kibocsátójának pénzügyi helyzetéről szóló naprakész és pontos információkhoz.

4.2.8.1 Az EGSZB kedvezően értékeli azt a javaslatot, hogy a foglalkoztatói nyugdíjkonstrukciók eszközeit hosszú távú gazdasági profilú eszközökbe lehessen fektetni anélkül, hogy ezt a tagállamok akadályoznák.

4.2.8.2 Az EGSZB azonban határozottan ellenzi azt az európai bizottsági javaslatot, amely szerint *a tagállamok nem akadályozhatják az intézményeket abban, hogy befektessenek „olyan (...) eszközökbe, amelyeket nem szabályozott piacokon, multilaterális kereskedési rendszerben vagy szervezett kereskedési rendszerben értékesítenek”*. Az EGSZB megjegyzi, hogy mivel a határozott összegű tagdíjon alapuló rendszerek esetében az eszközök értékét nem lehet folyamatosan felbecsülni, ezek a befektetési megoldások nagyon kockázatosak lennének a konstrukció tagjai számára. Az ilyen típusú befektetési politikára épülő megközelítések nem lennének átláthatóak, mivel a tagokat nem lehet ellátni pontos információval az összegyűjtött eszközök értékéről és a nyugdíjkorhatár elérésekor várható juttatásokról – ami pedig különösen fontos a tagok számára, akik teljes egészében viselik a beruházási kockázatokat. Az EGSZB szerint azonban biztosítani kell azt, hogy a tagállamok a szociális partnerekkel történő egyeztetés után szabadon eldönthessék, hogy vezetnek-e be korlátozást ezen a téren, vagy nem.

4.2.8.3 Az EGSZB támogatja, hogy a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények hosszú távú infrastrukturális projektekbe is befektethessenek, de úgy véli, hogy az ilyen projektekbe való, mennyiségi korlátok nélküli befektetéseket csak akkor szabad engedélyezni, ha nyíltpiaci forgalomban lévő pénzügyi eszközöket (például részvényeket, kötvényeket) vagy a pénzügyi piacon szabadon elérhető pénzügyi közvetítőket (például különféle beruházási alapokat, hosszú távú projektekbe közvetlenül befektető cégek által kibocsátott, nyíltpiaci forgalomban lévő részvényeket) alkalmaznak.

4.2.9 Az EGSZB javasolja, hogy az Európai Bizottság mérlegelje a derivatív eszközökbe való befektetés szabályait meghatározó pont (irányelvtervezet 20. cikk (1) bekezdés d) pont) módosításának lehetőségét. Az EGSZB szerint a válságból eddig leszűrt tapasztalatok indokolják, hogy számottevően szigorítsuk a jelenlegi, igen sok mozgásteret engedő szabályozást, amelynek értelmében a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények befektethetnek derivatív eszközökbe abból a célból, hogy „megkönnyít[sék] a hatékony portfóliókezelést".

4.2.10 Az EGSZB maradéktalanul támogatja a letétkezelői intézmény létrehozását azokban a konstrukciókban, amelyekben a befektetési kockázat a tagokra és az ellátottakra hárul, mivel a letétkezelői tevékenységet alapvetően fontos eszköznek tartja ahhoz, hogy a mai világban gondoskodni lehessen a kollektív befektetési intézmények eszközeinek biztonságáról.

4.2.11 Az EGSZB helyesli azt az elvárást, hogy az olyan konstrukciókban, amelyekben a tagok és ellátottak nem viselik az összes kockázatot, biztosított legyen a hatékony aktuáriusi feladatkör.

4.3 *A tagok és ellátottak tájékoztatása*

4.3.1 Az EGSZB örömmel veszi, hogy – korábbi ajánlásainak megfelelően – bővült azoknak az információknak a köre, melyeket a tagok és ellátottak rendelkezésére kell bocsátani. Üdvözli továbbá annak a kötelezettségnek a bevezetését a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményekkel szemben, hogy legalább tizenkét havonta bocsássák rendelkezésre a legfontosabb információkat többek között a konstrukcióba épített garanciákról, a befizetett tagdíjak összegéről, a konstrukció tagsági költségeiről, a befektetési profilról, a konstrukció múltbeli teljesítményéről és a nyugdíj várható összegéről.

4.3.2 Az EGSZB-nek komoly kétségei vannak annak a javaslatban foglalt elképzelésnek a megvalósíthatóságával kapcsolatban, hogy egy két oldalas, könnyen áttekinthető, egységes dokumentum formájában bocsássák az információt a felhasználók rendelkezésére. A különféle foglalkoztatói nyugdíjkonstrukciókban a tagok különböző típusú kockázatokat viselnek, és a jövőbeli nyugdíjak tekintetében is eltérőek az elvárásaik, a foglalkoztatói konstrukciókban összegyűjtött eszközök kifizetésére vonatkozó szabályokat pedig gyakran tagállami jogszabályok határozzák meg. Az ilyen konstrukciók tagjainak és ellátottjainak nyújtott tájékoztatásban figyelembe kell venni ezeket a tényezőket. Ezért az EGSZB a javasolt rendelkezések módosítását szorgalmazza oly módon, hogy a tagoknak kiküldendő tájékoztató egységesítését több szakaszra bontsák, és a végleges koncepciót rugalmasan alakítsák ki e folyamat során. Az első szakaszban többféle információt tartalmazó formanyomtatványokat kellene kidolgozni (legalább két modellt, a határozott összegű tagdíjon, illetve a határozott összegű juttatáson alapuló megközelítésből kiindulva), majd ezeket néhány kiválasztott tagállamban vagy foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményben ki kellene próbálni, és csak az így szerzett tapasztalatok alapján volna szabad elkezdeni az 54. cikkben említett felhatalmazáson alapuló jogi aktussal kapcsolatos munkát.

4.3.3 Az EGSZB úgy véli, hogy végül legalább két információs formanyomtatványt kellene alkalmazni – egyet a határozott összegű tagdíjon alapuló konstrukciókhoz, egy másikat pedig a határozott összegű juttatáson alapuló konstrukciókhoz. Az EGSZB úgy véli, hogy végül legalább két információs formanyomtatványt kellene alkalmazni – egyet a határozott összegű tagdíjon alapuló konstrukciókhoz, egy másikat pedig a határozott összegű juttatáson alapuló konstrukciókhoz.

4.3.4 Ezen túlmenően fontos, hogy minden tagállam kiegészíthesse ezt a formanyomtatványt olyan információkkal, amelyek a nemzeti szabályok jellegzetességeiből adódóan alapvetően fontosak a konstrukciók tagjai vagy a vállalkozások számára. Az EGSZB úgy véli, hogy a javasolt rendelkezések több helyen pontatlanok és a megfelelő információk biztosítása helyett akár félre is vezethetik a tagokat és ellátottakat.

4.3.4.1 Már a dokumentum címe (Számlaértesítő és intézményi tájékoztató) is megtévesztő – az információ legfeljebb a várható nyugdíjak felépítését érinti majd. Ezért a dokumentum címét módosítani kellene – például arra, hogy „A jelenlegi helyzet alapján várható nyugellátás".

4.3.4.2 A 48. cikk (1) bekezdésének a) pontja lehetőséget ad arra, hogy a tagok a „teljes garanciáról" kapjanak tájékoztatást. Ez a kifejezés félrevezető. Ha ugyanis „teljes garanciáról" beszélünk, figyelmen kívül hagyjuk azt a borúlátó forgatókönyvet, hogy csődbe megy a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményhez tartozó munkaadó/finanszírozó. Egy ilyen csőd oda vezethet, hogy a nyugdíjkonstrukció nem képes fizetni ellátottjai számára. A 48. cikk (2) bekezdésének d) pontjában ugyanakkor az Európai Bizottság „ellátáscsökkentő mechanizmusokra" hivatkozik – ami megkérdőjelezi a teljes garancia létezését.

4.3.5 Az EGSZB szorgalmazza, hogy az Európai Bizottság rendkívüli körültekintéssel dolgozza ki az 54. cikkben említett felhatalmazáson alapuló jogi aktust, figyelembe véve e megoldás lehetséges költségeit is. Nem engedhető meg, hogy a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények költségei jelentősen emelkedjenek a tagokat célzó tájékoztató elkészítésével járó terhek vagy az abból adódó járulékos működési költségek miatt, hogy kiegészítő magyarázatokról kell gondoskodni, ha az egységesített európai formanyomtatvány nem felel meg az adott konstrukció sajátosságainak. Ezért az EGSZB javasolja, hogy az adott konstrukciók tagjainak szánt tájékoztatóba tartozó információk összeállításakor az Európai Bizottság vegye figyelembe e konstrukciók jellegzetességeit.

4.4 *A foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények tevékenységének felügyelete*

4.4.1 Mivel a tagállamokban alkalmazott felügyeleti eljárások különbségei mindeddig értelmezési nehézségekhez vezettek, az EGSZB helyesli azokat az erőfeszítéseket, amelyek a felügyelet tárgyát képező pénzügyi tevékenységek körének pontosabb meghatározására és arra törekednek, hogy ezeket a tevékenységeket elválasszák a társadalombiztosítási és munkajogi szabályok hatálya alá tartozó kérdésektől.

4.4.2 Az EGSZB üdvözli azt a szándékot is, hogy szigorítsák a foglalkoztatói nyugdíjkonstrukciók felügyeletéért felelős hatóságok közötti intézményközi információátadásra vonatkozó szabályokat.

4.4.3 Az EGSZB ésszerűnek tartja a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények feletti felügyeleti hatáskörök bővítésére vonatkozó, esetlegesen a tájékoztatási kötelezettségek bizonyos fokú növekedésével járó javaslatot. Az irányelvjavaslat ezzel kapcsolatos rendelkezései megfelelően rugalmasak ahhoz, hogy a konkrét felügyeleti tevékenységeket a konkrét helyzetekhez lehessen igazítani.

Kelt Brüsszelben, 2014. július 10-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE